5. KLIMATICKÉ KLASIFIKACE

- cílem klimatické klasifikace je orientovat se v různorodosti zemských klimat
- základní klasifikační jednotka je **klimatický pás** – oblast víceméně zonálního protažení s klimatickými poměry, které se mohou uvnitř tohoto pásu od místa k místu lišit, ovšem jejich základní rysy jsou pro tento pás natolik typické, že se jimi podstatně odlišují od jiného klimatického pásu
- solární klima Země – hranice obratníky a polární kruhy (hlavní pásy: tropický, mírné pásy severní a jižní polokoule, arktický resp. antarktický; přechodné pásy: subtropický, subpolární)

5.1 TYPY KLIMATICKÝCH KLASIFIKACÍ

a) konvenční klasifikace – vymezují typy klimatu podle předem konvenčně stanovených mezních hodnot jednoho nebo více meteorologických prvků
- nejdostupnější klimatické charakteristiky se týkají ve světovém měřítku teploty vzduchu a srážek, které ovlivňují přirozenou vegetaci, pěstování zemědělských plodin, vývoj půd, geomorfologické procesy atd.
- klimata definovaná na základě teploty a srážek tak umožňují charakterizovat i mnohé rysy přírodního prostředí

b) genetické klasifikace – opírají se o cirkulační klimatotvorné faktory (např. vzduchové hmoty, fronty) a klasifikační metoda je i metodou výkladu vzniku určitého klimatického typu

5.2 KÖPPENOVA KLASIFIKACE

- klasifikace klimatu od Wladimira Köppena (s různými následnými modifikacemi) je nejznámější konvenční klimatickou klasifikací → základ teplota vzduchu a srážky → klimatické hranice by měly odpovídat přibližně hranicím mezi vegetačními typy
- hlavní **klimatické pásy**:

  A - pás vlhkého tropického klimatu (průměrná teplota každého měsíce nad 18 ºC, bez zimního období, velké srážky převažující výpar)

  B – pás suchého klimatu (výpar větší než srážky, bez přebytku vody – žádné stálé toky)

  C – pás mírně teplého klimatu (omezen izotermou 18 ºC nejteplejšího a –3 ºC nejchladnějšího měsíce, vyjádřená sezonalita)

  D - pás mírně studeného (boreálního) klimatu (omezen izotermou 10 ºC nejteplejšího a –3 ºC nejchladnějšího měsíce)

  E – pás polárního klimatu (teplota nejteplejšího měsíce pod 10 ºC)
- pásy A, C, D a E vymezeny podle teplotního hlediska, pás B podle vztahu výpar – srážky
- pásy A, C, D mají dostatek tepla a vláhy pro vzrůst dřevin
- k označení **klimatických typů** jako druhé písmeno Köppen užil:
  a) S – semiaridní (stepní)
  b) W – aridní (pouštní)
  c) f – vlhké, dostatek srážek ve všech měsících
  d) w – suché období v zimě
  e) s – suché období v létě

f) m – monzunové deště

- kombinací klimatických pásů a typů vymezil Köppen 12 různých klimat:
  1) Af – klima tropického deštného lesa (s rovnoměrným rozložením srážek během roku)
  2) Am – monzunová verze Af
  3) Aw – klima tropických savan (s výrazně vyjádřenou suchou periodou v zimě)
  4) BS – klima stepí
  5) BW – klima pouští
- k další detailizaci klimatických typů použil Köppen písmena:
  a – s horkým létem, b – s teplým létem, c – s chladnějším, kratším létem, d – s velmi chladnou zimou, h – suché-horké, k – suché-chladné
  6) Cf – mírně teplé klima s rovnoměrným rozložením srážek během roku
  7) Cw – mírně teplé klima se suchou zimou
  8) Cs – mírně teplé klima se suchým létem
  9) Df – mírně studené klima s rovnoměrným rozložením srážek během roku
  10) Dw – mírně studené klima se suchou zimou
  11) ET – klima tundry
  12) EF – klima stálého mrazu

5.3 ALISOVOVA KLASIFIKACE

- B. P. Alisov – genetická klasifikace – vychází z všeobecné cirkulace atmosféry
- **hlavní klimatické pásy** – převládání geografických typů vzduchových hmot během celého roku:
  a) 1 - pás rovníkového klimatu (rovníkový pás)
  b) 3 - pás tropického vzduchu (tropický pás)
  c) 5 - pás vzduchu mírných šířek (mírný pás)
  d) 7 - polární pás (arktický resp. antarktický)
- **přechodné klimatické pásy** – střídání geografických typů vzduchových hmot během roku:
  a) 2 - pás rovníkových monzunů (subekvatoriální pás)
  b) 4 - subtropický pás
  c) 6 - subarktický pás

1 - pás rovníkového klimatu (rovníkový pás)
2 - pás rovníkových monzunů (subekvatoriální pás)
3 - pás tropického vzduchu (tropický pás)
4 - subtropický pás
5 - pás vzduchu mírných šířek (mírný pás)
6 - subarktický pás
7 - polární pás (arktický resp. antarktický**)**

- hranice mezi pásy – průměrná poloha front oddělujících geografické typy vzduchových hmot
- dělení klimatických pásů na **klimatické typy**:
  a) charakter aktivního povrchu - **kontinentální a oceánský typ**
  b) rozložení mořských proudů a různé podmínky cirkulace atmosféry – **typ klimatu východních a západních pobřeží pevnin**